Метеор

Choderlos de LACLOS

Piotr Ambroży Franciszek de Laclos urodził się w Amiens, w r. 1741, z rodziny mieszczańskiej. Jako młody chłopiec okazywał zamiłowania literackie, dziedziczne w tym domu. Jednakże w XVIII w. literatura nie stanowiła jeszcze zawodu; zatem młody Laclos, po odbyciu studiów, zostaje w dwudziestym roku życia oficerem artylerii. Łatwość pióra i zręczność w składaniu madrygałów uczyniły go pożądanym gościem paryskich salonów; w nich też zapewne gromadzi zawczasu materiały do przyszłego arcydzieła. W r. 1774 zwraca na siebie uwagę zgrabną sztuczką List do Małgosi; w trzy lata później pisze operę komiczną, jednak bez szczególnego powodzenia. W r. 1778, wysłany na prowincję jako oficer inżynierii, buduje fort na wyspie Aix; tam też, może aby rozproszyć nudę zapadłego kąta i orzeźwić myśl wspomnieniem błyszczącego paryskiego świata, pisze Niebezpieczne związki.

Dzieło ukazało się w r. 1782 i zyskało niebywałe powodzenie. Była to jedyna książka, jaką Laclos napisał. Później, jeśli używa pióra, to jedynie na broszury i artykuły polityczne. Powiew nadciągającej rewolucji nie sprzyja snadź płodom czystego artyzmu. Może zraziła Laclosa i pieczołowitość policji, która umieściła jego książkę na indeksie i skazała ją na zniszczenie jako „rozwiązłą i nieobyczajną".

W r. 1789 Laclos, na polecenie pani de Genlis, otrzymuje miejsce sekretarza księcia Orleanu. Niebawem staje się prawą ręką księcia, duszą jego polityki; fama, nie zawsze zresztą sprawdzona, przypisuje autorowi Niebezpiecznych związków autorstwo wielu intryg przeciw prawej dynastii, jakie knuł kokietujący z ludem, ambitny Filip Égalité. Równocześnie ze swoim panem Laclos wstępuje do klubu jakobinów. Przewodniczy klubowi w dniu uchwalenia detronizacji Ludwika XVI. W r. 1791 redaguje „Journal des Amis de la Constitution". Po ogłoszeniu Republiki wraca do armii jako generał brygady; w r. 1793 dostaje się w Paryżu do więzienia; ratuje go protekcja Robespierre'a, któremu podobno Laclos układał jego mowy. Niebawem znajduje się po raz wtóry w więzieniu, z którego dopiero 9 Thermidora wyzwala go ostatecznie. Przydzielony do korpusu generała Moreau, udaje się do Włoch, gdzie umiera w Tarencie w r. 1803, na stanowisku generalnego inspektora artylerii.

Tadeusz Boy-Żeleński

Ona — Hanna Skarżanka

On — Jerzy Kaliszewski

NIEUZPIECZN

NIEBEZPIECZNE ZWIĄZKI

(Les liaisons dangereuses)

Choderlos de Laclos

przekład —
TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI

adaptacja sceniczna —
EWA OTWINOWSKA

ONA — *Hanna Skarżanka*

ON — *Jerzy Kaliszewski*

Reżyseria: Zdzisław Tobiasz
Scenografia: Andrzej Sadowski

IV premiera w sezonie 1965/66

Dyrektor
i kierownik artystyczny:
JANUSZ WARMIŃSKI

REPERTUAR BIEŻĄCY:

NIECH-NO TYLKO ZAKWITNĄ JABŁONIE: Agnieszka Osiecka. Reżyseria — Jan Biczycki. Scenografia — Marian Stańczak. Muzyka — Andrzej Mundkowski. Układy choreograficzne — Jagienka Zychówna. **MARTWA KRÓLOWA:** Henery de Montherlant. Przekład — Joanna Guze. Reżyseria — Jerzy Kreczmar. Scenografia — Andrzej Sadowski. **ZAMEK:** Franz Kafka. Adaptacja sceniczna — Max Brod. Przekład — Andrzej Wirth. Opracowanie i reżyseria — Janusz Warmiński. Scenografia — Andrzej Sadowski. Muzyka — Tadeusz Baird. **MĄŻ I ŻONA:** Aleksander hr. Fredro. Reżyseria — Janusz Warmiński. Scenografia — Andrzej Sadowski. **STRIP-TEASE, NA PEŁNYM MORZU, KAROL:** Sławomir Mrożek. Reżyseria — Jan Biczycki. Scenografia — Henryk Tomaszewski. **ŚWIADKOWIE, albo NASZA MAŁA STABILIZACJA, ŚMIESZNY STARUSZEK:** Tadeusz Różewicz. Reżyseria — Zdzisław Tobiasz i Janusz Warmiński. Scenografia — Henryk Tomaszewski. **LEKCJA, ŁYSA ŚPIEWACZKA:** Eugène Ionesco. Przekłady: Jan Błoński, Jerzy Lisowski. Reżyseria — Wanda Laskowska, Scenografia — Andrzej Sadowski.

Druk: „Prasa", Sm. Nakł. 3.000. Z. 871. M-40.

Ze zbiorów
Rudolfa Bogdanowskiego

Cena 3 zł.—